

Evergreen – bollen

Plantengroei bevorderende rhizobacteriën

Martin van Dam, Suzanne Breeuwsma, Hwei Ming Huisman, Gerdit Greve, Annemieke van der Wal

Europese Unie
Europees Fonds voor
Regionale Ontwikkeling

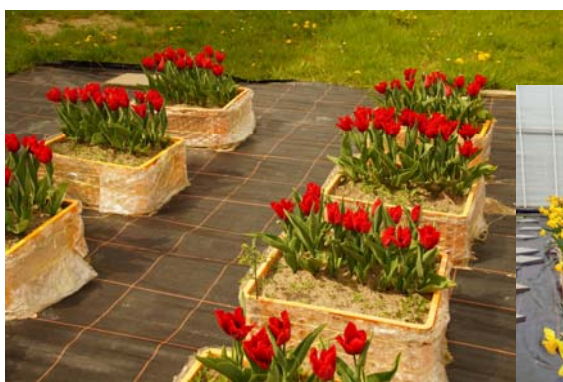
Aanleiding

- Steeds meer gewasbeschermingsmiddelen aan banden gelegd
- Onderzoek richten op groene alternatieven in de bollenteelt
- Groen alternatief: plantengroei bevorderende rhizobacteriën
- In laboratorium goede ervaringen met enkele rhizobacteriën

Doelstelling

Zijn er effecten op:

- Groeistimulering en op ziekte-onderdrukking (*Fusarium*, *Rhizoctonia* en *Pythium*) bij tulp en narcis?
- Kolonisatiegraad van deze bacteriën in het wortelmilieu? In een bakkenproef en in een veldsituatie.
- Is er verbetering als er substraat wordt toegevoegd?

Figuur 1. Tulpen 'Deshima' bloei eind april

Figuur 2. Narcis cv. 'Carlton'

Proefopzet

- Bacteriestammen: *Pseudomonas fluorescens* en *Burkholderia graminis*
- Substraat: melkwei
- Tulpengrond zandgrond uit praktijkperceel met *Fusarium*
- Bij narcis *Fusarium* sporen aan de grond toegevoegd

Behandeling nr.	Gewas	Bacterie	Substraat
1	Tulp en narcis	<i>P. fluorescens</i>	Geen
2	Tulp en narcis	<i>B. graminis</i>	Geen
3	Tulp en narcis	<i>P. fluorescens</i> en <i>B. graminis</i>	Geen
4	Tulp en narcis	Geen	Geen
5	Tulp en narcis	<i>P. fluorescens</i>	Melkwei
6	Tulp en narcis	<i>B. graminis</i>	Melkwei
7	Tulp en narcis	<i>P. fluorescens</i> en <i>B. graminis</i>	Melkwei
8	Tulp en narcis	Geen	Melkwei

Tussenresultaat

Na het zichtbaar worden van de neuzen van narcis in januari en tulp in maart, zijn enkele planten uitgenomen.

In dit stadium nog geen effecten van behandelingen op:

- Ondergrondse en bovengrondse groei
- Fusariumaantasting
- Mate van kolonisatie bacteriën
- Geen betere kolonisatie door melkwei

Dezelfde beoordelingen en testen zullen worden gedaan na het rooien van de bollen in juni.

Tulpen zijn net geroid, Fusariumaantasting gezien.

Vervolg

In juni/juli volgt een tweede reeks waarnemingen van het gewas en zijn er weer laboratoriumtesten op kolonisatie.

De resultaten en conclusies vormen de basis voor een proefopzet in een praktijkperceel 2018/2019.

Ervaringen tot nu toe

- Kistenproeven erg kwetsbaar voor vorst en droogte.
- Wortelkolonisatie meten luistert extreem nauw w.b. werkwijze laboratorium.
- *Burkholderia* bacterie moeilijk traceerbaar in grond uit de praktijk door de vele andere micro-organismen in de bodem.

